

РАЗГОВОР ЗА СЛИВЕНСКОТО ЖЕНСКО ДРУЖЕСТВО "МАЙЧИНА ДЛЪЖНОСТ" ДО ОСВОБОЖДЕНИЕТО

Цанка Константинова

Дейността на „Майчина длъжност“ избрахме да разгледаме под формата на ретроразговор, понеже диалогът (беседа между двама и повече събеседници) през време на Възраждането е особено характерен жанр в началния етап на българската драматургия. В България той възниква във връзка с развитието на учебното дело като училищен диалог около средата на XIX в. Първите диалози са писани главно от учители и изпълняван от ученици, като публична рецитация на текстове с дидактично съдържание - за ползата от просветата, против гърцизма и чуждите моди, за съхраняването на езика и народността.¹ Диалози и комедии, разговори между учител и ученик, между двама ученици, сатирични диалози и сценки, спорове по различни теми са чест похват, използван във възрожденския периодичен печат²: „Диалог на Манчо и Първанчо за българските книги“³; „Разговор между Див Дяда и Хитър Петър“⁴; „Негово височество ученикът и негово святайшество учителят“⁵; „Първий път изпитание в провадийското училище и разговор от два ученика: Железа П. Войникова и Димитра Костова [и] Вторий разговор на второто изпитание в провадийското училище“⁶.

И така, начева се диалогът...

Съмишленик: В дописка от Сливен от 16 февруари 1870 г. в „Македония“ в Цариград пише: „На 7 януарий се гуди крайъгълният камък на Женското ни дружество „Майчина длъжност“⁷. Виждаш ли как след неделната служба, когато се събира населението на Сливен, се дава гласност на образуването на дружеството?

Недоброжелател: Забрави ли, че именно тук хората казват: „На жена учение не ѝ трябва“, а преди всичко да бъде „работна и скопосна“. По-добре да върти чекрък, да опъне стан или да шие на гергьов. Така се пее и в една търновска песен, в която търновчанинът, наситен на префинеността у търновката, взема си очите от Търново и иде да се задоми за „мома сливенка“, „че сливенки били работни, работни още скопосни“⁸.

Съмишленик: Не си прав, защото времената се промениха и само просветената майка може да възпитава правилно децата си. Ако четеш вестници, ще разбереш, че напоследък често се пише за образованието на жените: „Жената е същество разумно, защото има познание за истината и лъжата, тя е същество нрав-